

Щиро вітаю з Днем знань – справжнім всенародним святом мудрості, доброти і людяності!

Цей день завжди особливо урочистий і хвилюючий, адже саме з нього починається незвіданий, цікавий і, водночас, нелегкий шлях до пізнання, до нових звершень, до самостійного життя.

Бажаю усім, студентам на цьому шляху підкорити нові вершини знань, зустріти добрих і надійних друзів та досягти омріяної мети. Переконаний, ваші здібності, наполегливість стануть запорукою визначних успіхів у дорослому житті, а сприятимуть цьому – високі стандарти української освіти, рівні можливості в її здобутті для кожної громадянина.

Найщиріші слова подяки – вчителям, які щедро ділилися своїми знаннями, плекали справжніх патріотів нашої держави. Їх мудрість і великодушність залишається з вихованцями на все життя!

Найкращі побажання колегам, які віддають частку своєї душі кожному своєму вихованцю, нарощують науковий потенціал нашого вузу, своєю відданою працею підвищують авторитет Ніжинської вищої школи!

Нехай цьогорічний першOVERесень буде сонячним, несе добрий настрій у кожний вуз, кожну школу, кожну родину!

Зі святом, дорогі друзі! Щастя Вам!

Ректор університету доктор політичних наук, професор БОЙКО О.Д.

1 вересня – День знань!

1 вересня студенти, викладачі, співробітники та гості вузу зібралися біля сходів Гоголівського корпусу Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя на традиційний урочистий мітинг, присвячений Дню Знань.

Вітання та настанови на новий навчальний рік студентам славного вузу звучали від ректора університету професора Олександра Бойка, декана філологічного факультету Олександра Забарного, заступника міського голови Валерія Салогуба, голови профкому студентів НДУ Володимира Майданюка, голови студентської ради університету Максима Білоусенка.

Від імені першокурсників виступила студентка I курсу факультету психології та соціальної роботи Маргарита Бойко, яка подякувала за можливість навчатися у стінах славетного навчального закладу.

Під час урочистостей також було покладено квіти до пам'ятника Миколі Гоголю та погруддя Іллі Безбородька.

Знаковим моментом відзначення цього свята є передача символічного Ключа від Країни Знань, суттєва вага якого підтверджує девіз нашого навчального закладу: «*Labore et zelo*» («Працею і старанням»). Лише вони допоможуть досягти успіхів в опануванні обраної професії.

Вісті з Вченої ради

31 вересня відбулося розширене засідання Вченої ради університету, на порядку денному якої розглядалися питання: «Підсумки діяльності колективу університету в 2008 – 2009 навчальному році та завдання на новий навчальний рік», обрання за конкурсом та ін.

Вчена рада почалася з приємного: ректор привітав тих викладачів, які захистили протягом навчального року докторські дисертації (Криловець М.Г., Суховєєв В.В.), отримали інші визнання (професор Михед П.В., професор Бойко Н.І., професор Самойленко Г.В., доцент Бойко М.П., аспірант Потапенко М.В).

Із доповіддю про підсумки діяльності колективу університету та із завданнями на новий навчальний рік виступив ректор університету професор Бойко О.Д. Головні надзавдання, над якими протягом року працював увесь колектив вузу і які достойно вдалося виконати - завершення акредитації вузу, гідне відзначення 200-літнього ювілею найвідомішого випускника Ніжинської вищої школи – письменника зі світовим ім'ям – Миколи Гоголя. Далі доповідач детально зупинився на усіх напрямках роботи нашого навчального закладу, проаналізувавши досягнення та проблеми, які ще потребують вирішення. Ми зупинимося на кількох, найсуттєвіших, на наш погляд, моментах.

Організаційно-навчальна діяльність

Головним у даній сфері стало підтвердження IV рівня акредитації, яка завершилася протягом минулого навчального року. Процес підготовки акредитаційних матеріалів дуже складний і тривалий у часі, тут треба відзначити заслугу Никоненка Петра Макаровича, який виконував координуючу роль протягом процесу акредитації.

Завершилися також оптимізаційні зміни в університеті, які викликали неоднозначне ставлення усіх учасників процесу, особливо реорганізація кафедр, але результат переконливо довів, що це було необхідно.

Активізувався процес підготовки нових навчальних планів, головною особливістю яких має бути максимальне розвантаження I курсу під час адаптаційного періоду та заліково-екзаменаційної сесії.

Удосконалюється науково-методичне та матеріальне забезпечення навчального процесу, зокрема в бібліотеці закуплена та встановлена програма «Ірбіс», яка полегшить роботу з науково-методичною літературою.

Разом з тим треба звернути увагу на покращення роботи з адаптацією першокурсників на усіх факультетах, налагодити більш тісні зв'язки з батьками студентів, перспективне планування та контроль з методичної роботи на кафедрах.

Наукова діяльність

У науковій роботі визначальним є захист дисертацій: протягом 2008 – 2009 навчального року в університеті було захищено 12 кандидатських дисертацій і дві докторські. Ще п'ять кандидатських дисертацій подано до захисту.

Протягом року спостерігалася прогресивна динаміка наукових зібрань у нашому вузі: міжнародні конференції, II етап Всеукраїнської студентської олімпіади та ін.

Усе більше студентів включається в наукову роботу: у 2008 – 2009 навчальному році обсяг студентських наукових праць збільшився у 1,7 рази, також зросла кількість переможців серед студентів Ніжинського державного університету у Всеукраїнських студентських олімпіадах, Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт тощо. *(Більш детально про наукові здобутки студентів читайте у травневому випуску газети «Alma mater»).*

Однак, у науковій сфері є ряд завдань, які потребують вирішення: збільшення кількості спеціальностей, за якими постійно відбувається підготовка аспірантів; активізувати наукову роботу викладачів університету, адже частина з них не мала жодної наукової публікації протягом року та ін.

Виховна робота та студентське самоврядування

У Ніжинському державному університеті створені сприятливі можливості для всебічного і гармонійного розвитку особистості. Студенти в позанавчальний час мають можливість організовано та змістовно проводити своє дозвілля, брати участь у різноманітних масштабних мистецьких заходах, які проводяться в нашому вузі.

Потребують уваги деякі питання функціонування студентського самоврядування, які вимагають роботи в кількох напрямках:

- зазвичай, формальний і неформальний лідер у студентському середовищі не співпадають, тому треба намагатися, щоб вони були максимально наближені. Таким чином ми зможемо вирішити і проблеми в гуртожитку;

- студрадї університету, як найвищому представницькому органу студентського самоврядування треба більше уваги приділяти навчальному процесу, науковій роботі, зараз студентський актив приділяє увагу лише дозвіллю;

- треба всіляко підтримувати студентську ініціативу, прикладом якої є літературно-мистецький фестиваль «Гоголівка»;

- налагодження співпраці студентської ради з профкомом студентів, яка дасть можливість більш плідно вирішувати багато проблем студентського життя;

- виховні заходи університету до цього часу є внутрішньо вузівськими, а нам треба намагатися виходити з ними назовні, оскільки їх високий рівень дозволяє це зробити.

Фінансово-економічний стан та матеріальна база університету

Протягом 2008 – 2009 навчального року були проведені поточні ремонтні роботи в гуртожитках, корпусах університету. Варто згадати про один суттєвий момент: вартість ремонту картинної галереї, який був проведений ремонтною бригадою університету, була вдвічі нижча, ніж якби ми запрошували спеціалістів зі сторони.

Виплати із заробітної плати зросли протягом року на 500 тис. гривень, протягом 2008 року 80% коштів спеціального фонду витрачається на заробітну плату.

Однак завдяки збільшенню оплати за навчання, яке не перевищує відсоток інфляції, режиму економії та більш виваженому підходу до витрати коштів, фінансова ситуація у вузі залишається стабільною.

Минулого навчального року вуз мав можливість надавати фінансову соціальну допомогу, витрачати кошти на культурно-дозвіллеву сферу та ін.

Певних фінансових витрат вимагала і робота над вирішенням питання про зміну статусу гуртожитку для викладачів на житловий будинок. Ми досягли успіху в цьому напрямі, а тепер ведеться робота над механізмом втілення рішення.

Вступна кампанія 2009 року

Цьогорічна вступна кампанія відзначалася зростанням ступеня прозорості та відкритості, максимальним виключенням з процесу відбору абітурієнтів суб'єктивного фактора. Це той позитив, якого вдалося досягти, замінивши випускні випробування у школі та вступні у вузах незалежним оцінюванням якості знань та зміною моделі роботи приймальної комісії.

Разом з тим, ми зіткнулися з певними труднощами: це, перш з все, скорочення на 10% обсягів державного замовлення; зміна деяких правил прийому уже під час роботи приймальної комісії; недобросовісність деяких навчальних закладів, які продовжили набір на держзамовлення після 20 серпня; віртуальність конкурсу, коли ми не могли визначити до закінчення вступної кампанії реальний конкурс.

Але загалом можна говорити про те, що попри значне скорочення кількості абітурієнтів, зменшення контингенту студентів на 9,5%, прогресуюче зменшення студентів-контрактників на 23%, нам вдалося досягти протягом двох останніх років незначного відсотка стабілізації, цього року ми повністю виконали держзамовлення.

Підсумки та завдання на 2009 – 2010 навчальний рік

На завершення доповідач визначив основні завдання та проблеми, над вирішенням яких колектив університету повинен працювати протягом року:

1. Чітко визначитися з стратегією розвитку вузу, дати відповідь на те, яким шляхом ми будемо розвиватися: як елітарний вуз чи науково-методичний регіональний комплекс.

2. Підвищення якості освітніх послуг.

3. Постійна модернізація та оновлення, які включають:

- оптимізацію переліку спеціальностей;
- консолідацію освітніх ресурсів;
- максимальну мобілізацію та використання наявних резервів;
- максимальна оптимізація надання освітніх послуг

4. Економія наявних та пошук нових ресурсів:

- пошук нових джерел доходів та нестандартних методів вирішення проблем;
- підготовка вузівської програми щодо енергозбереження;
- налагодження ефективної роботи з міжнародного співробітництва;
- отримання максимальної віддачі вкладених коштів у певні структурні підрозділи: видавництво, агробіостанція, майстерні тощо.

У обговоренні доповіді взяли участь декан факультету іноземних мов Тезікова С.В., декан філологічного факультету Забарний О.В. та ін.

Заслухавши та обговоривши доповідь ректора університету професора Бойка О.Д. «Підсумки діяльності колективу університету в 2008 – 2009 навчальному році та завдання на новий навчальний рік», Вчена рада ухвалила:

1. Завдання, визначені в доповіді ректора університету проф. Бойка О.Д. щодо подальшого вдосконалення діяльності університету за основними напрямками в 2009/2010 навчальному році, взяти до керівництва та виконання.

2. Деканам факультетів, завідувачам кафедр, керівникам інших підрозділів провести аналіз результатів діяльності в минулому навчальному році, спланувати і організувати роботу в 2009/2010 навчальному році, взявши до уваги такі основні першочергові завдання:

2.1. Підвищення якісного рівня та ефективності навчально-виховного процесу з базових напрямів підготовки і спеціальностей, розширення спектру додаткових освітніх послуг, які надаються університетом.

2.2. Розширення та організація спільної діяльності з регіональними органами державного управління і місцевого самоврядування щодо вивчення попиту на ринку праці, а також прогнозування потреби фахівців, підготовку яких здійснює і може здійснювати університет, оперативне внесення відповідних коректив до структури напрямів підготовки, спеціальностей і спеціалізацій.

2.3. Поповнення професорсько-викладацького складу кафедр науково-педагогічними працівниками вищої кваліфікації – докторами наук, професорами. Створення умов для відкриття в університеті спеціалізованих учених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій.

2.4. Здійснення заходів щодо ліцензування та створення бази для запровадження нових напрямів освітньої діяльності: підготовка фахівців із числа іноземних громадян (російська мова і література, англійська мова і література, переклад з російської, англійської та німецької мов, практична психологія), підготовка магістрів зі спеціальності «Управління навчальним закладом», та ін.

2.5. Завершення процесу акредитації освітніх напрямів і спеціальностей, стосовно яких акредитаційні справи зареєстровані знаходяться на розгляді в Міністерстві освіти і науки України та Державній акредитаційній комісії («Психологія», «Прикладна математика», «Практична психологія», «Педагогіка і методика середньої освіти. Хореографія»).

2.6. Підготовка та проведення акредитаційного самоаналізу і акредитації напрямів та спеціальностей, які в 2009/2010 навчальному році акредитуються вперше («Переклад», «Прикладна фізика»), а також ті, що акредитуються повторно: «ПМСО. Мова і література (англійська)», «ПМСО. Мова і література (німецька)».

2.7. Ліцензування освітньої діяльності з підготовки спеціалістів і магістрів зі спеціальностей, з яких у 2009/2010 навчальному році відбудеться перший випуск бакалаврів («Прикладна математика», «Прикладна фізика», «Психологія», «Переклад»).

2.8. Активізація роботи щодо інформатизації та автоматизації бібліотеки, створення електронного каталогу і накопичування електронних інформаційних ресурсів, у тому числі створення бази електронних навчально-методичних комплексів дисциплін.

Вирішення питання щодо надання бібліотеці університету статусу наукової бібліотеки.

2.9. Активізувати роботу щодо впровадження в навчальний процес методів і засобів дистанційного навчання.

2.10. Забезпечення раціонального і економного використання бюджетних коштів та матеріально-технічних засобів, пошуки додаткових джерел фінансування освітньої та науково-дослідної діяльності університету.

3. Контроль за виконанням рішень доручити проректорам за напрямками діяльності.

Наш кор.

«НІЖИН – НАНСІ – ПАРИЖ» – ЮВІЛЕЙНИЙ ТУР «Світича»

«Світичу» п'ятнадцять років. Це багато чи мало? Якщо порівнювати із багатовіковою історією держави – це крапля в морі, якщо вести рахунок з часу здобуття Україною Незалежності – чимало. Дійсно, «Молодіжний хор «Світич» Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя зробив перший крок на

мистецькій ниві в 1993 році, коли викладачі – диригенти Людмила Шумська та Людмила Костенко вирішили зорганізувати молодь – справжніх фанатів хорового співу в єдиний художній організм. Сьогодні «Світич» – це потужна творча майстерня, що є візитною карткою університету, презентантом колективної студентської творчості Ніжинської вищої школи, авангардом молодіжного хорового руху Сіверського регіону. У

мистецькому доробку хору «Світич» численні перемоги на престижних Міжнародних та Всеукраїнських конкурсах і фестивалях, участь у важливих державних акціях, урядових концертах. Наш хор був «мистецьким емісаром» України в Італії, Німеччині, Угорщині, Польщі, Сербії, Туреччині, але своїми найвагомими здобутками колектив вважає перемогу на Третньому Національному хоровому конкурсі ім. М.Леонтовича та на Першій Всесвітній хоровій Олімпіаді в Австрії, де «Світич» виборов Золоту медаль. Керівники хору – Людмила Шумська та Людмила Костенко удостоєні високих відзнак – почесних грамот Президента України «За сумлінну працю, вагомий особистий внесок у розвиток і зміцнення Української держави». державних звань заслужених діячів мистецтв України, наукових звань доцентів.

У квітні хор «Світич» зібрав шанувальників музичного мистецтва на ювілейний концерт «Світич запалює серця» з нагоди свого п'ятнадцятиріччя та 200-річчя з дня народження Миколи Гоголя. Із привітаннями хору виступили ректор НДУ імені М.Гоголя – доктор політичних наук, професор О.Д.Бойко; секретар Ніжинської міської ради, кандидат історичних наук, доцент О.Баранков; начальник управління культури міста Л.Шаган; декан факультету культури і мистецтв, кандидат педагогічних наук, доцент Л.Гусейнова, ст. викладач З.Хоменко та хор «Канцона»; Ніжинський дует баяністів – заслужені артисти України, доценти М.Шумський та В.Дорохін; старші викладачі А.Хоменко, В.Курсон та В.Коробка від кафедри вокально-хорової майстерності; заслужений працівник культури України С.Голуб від Ніжинського міського відділення Всеукраїнської музичної спілки та хору «Сяйво»; М.Сукретний від Ніжинського училища культури і мистецтв; Ольга і Іван Синиці та ансамбль «Народна криниця».

Великий концерт хорової музики, який представив колектив-ювіляр, був побудований як зріз сучасних жанрів хорової музики та мав за мету подарувати слухачам найцікавіші

твори, що складають золотий репертуарний фонд хору «Світич». Поряд із популярними «Цвіт папороті», «За нашим столом», «Ой, ви, донці», «Порізала пальчик», «Лев спить уночі» прозвучали прем'єри – «Засвічу свічу» Г.Гаврилець, фрагмент з Урочистої Літургії Л.Дичко, хоровий концерт М.Вербицького «Ангел вопієше», італійська тарантела Л.Денца «Фунікулі, фунікула». Висока культура виконання, благородство звучання було продемонстроване хором при сценічному втіленні творів із солістками А.Хоменко та В.Коробкою (це «Норма» В.Белліні, «Кармен» Ж.Бізе, «Казки Гофмана» Ж.Оффенбаха, «Набукко» Дж.Верді), оскільки диригенти хору вважають високоестетичні зразки світової оперної класики найкращою вокальною школою для молодіжного хору.

На ювілейний захід до Ніжинського будинку культури прибули високі гості з Києва, щоб теплими словами привітати колектив – це экс-Прем'єр-міністр України доктор технічних наук, професор В.Пустовойтенко, ректор НМАУ ім.П.І.Чайковського народний артист України, доктор мистецтвознавства, професор В.Рожок; член правління Академії мистецтв України народний артист України, академік, професор О.Тимошенко; директор Національної академічної хорової капели «Думка» заслужений діяч мистецтв України М.Трофимов. Від Національної Співки композиторів України прийшла телеграма, яка стала кульмінаційним поздоровленням хору. Народна артистка України, лауреат Національної премії України ім. Т.Шевченка композитор Леся Дичко відзначила: «Світич» є окрасою не тільки Ніжина але й всієї України. Йому притаманна чистота інтонацій, гармонійність ансамблю, серйозна робота над драматургією твору. Обое художніх керівників та диригентів хору – заслужені діячі мистецтв України Людмила

Шумська та Людмила Костенко – є справжніми музикантами, майстрами своєї справи».

Цей ювілейний рік став для хору «Світич» дійсно святковим – він отримав офіційне запрошення до Франції на XV Міжнародний хоровий фестиваль «NANSY VOIX DU MONDE», який кожні два роки наприкінці травня проходить у місті Нансі, колишній столиці Лотарингії. Фестивалю передував конкурсний відбірний тур хорів з усього світу. Професійне журі у складі експертів міжнародного класу протягом трьох місяців

проводило моніторинг виконавського рівня претендентів на підставі відеоконцерту, аудіозаписів, вивчення історії колективів та відгуків преси. Серед учасників фестивалю були 18 хорів гостей з Аргентини, Болгарії, Естонії, Італії, Ізраїлю, Казахстану, Лівану, Монголії, Росії, Румунії, Сербії, Угорщини, України, Філіппін, Японії, та, безперечно, із самої Франції – також 18 хорів. Усього в цьогорічному фестивалі узяли участь півтори тисячі співаків.

Як завжди, колектив «Молодіжного хору «Світич» високо тримав професійну та естетичну планку – за п'ять днів фестивалю було відпрацьовано вісім концертів, проведено декілька творчих зустрічей із французькими хорами. Усюди звучала українська музика – це й наші запальні народні пісні, і твори сучасних композиторів – Л.Дичко, Є.Станковича, Г.Гаврилець. Цікавою сторінкою хорового репертуару стала музика європейських класиків, у виконанні якої з хором узяла участь солістка – ст. викладач Алла Хоменко: Хабанера з опери Ж.Бізе «Кармен» у її виконанні з хором була справжнім хітом усіх концертів та супроводжувалася бурхливими оваціями. Чималий успіх мала концертмейстер хору – Галина Брюзгіна та молода солістка, лауреат Всеукраїнських та Міжнародних фестивалів Яна Могильна.

Оргкомітет фестивалю визнав «Світич» кращим хором фестивалю – тому він був удостоєний честі завершати великий заключний концерт. Також наш колектив отримав «Почесний диплом» та спеціальний приз – символ Фестивалю «NANSY VOIX DU MONDE», який, до речі, у цьому році відзначив тридцятую річницю існування.

А закінчилася ця гастрольна подорож святковим подарунком – дводенною екскурсією до Парижу. Лувр, парк Тюїльрі, Єлисейські поля, Ейфелева вежа, Собор Нотр-Дам де Парі, центр Шарля Помпиду, Монмартр та інші визначні пам'ятки столиці Франції – це незабутній феєрверк вражень, емоцій, що залишаться зі студентами – учасниками хору «Світич» на все життя.

Олена Кавунник, старший викладач кафедри муз. педагогіки та хореографії

ЛІТНЯ ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА:

перший досвід, емоції, відчуття, крок у практичній діяльності студентів

Літо – це пора відпочинку для дітей і захоплюючий відповідальний крок у самостійне «доросле» життя студентів III курсу нашого вузу.

Відділом практики проведена велика організаційна робота, що розпочалася в лютому 2009 року. У березні було підписано угоди про співпрацю з усіма базами виховної та соціально-педагогічної практики, організовані зустрічі-знайомства, семінари з представниками базових дитячих оздоровчих закладів, здійснено розподіл 575 студентів III курсу всіх факультетів університету на літню практику, причому кожному було надано право вибору. Приємно відзначити, що вибирати було з чого: університет уклав угоди з 2 соціальними службами, притулком для дітей, 5 загальноосвітніми школами міста Ніжина та 14 дитячими оздоровчими таборами, що розташовані в Київській, Чернігівській, Миколаївській, Херсонській областях України та АР Крим, співпраця з якими є гордістю для нашого вузу.

Із 28 квітня по 20 травня організовані і проведені настановчі конференції. За результатами розподілу були підготовлені накази ректора по університету про виховну та соціально-педагогічну практику, згідно яких 474 студенти приступили до практичної діяльності за направленням університету згідно з угодами, 101 студент (більшість з поважних причин) за індивідуальними направленнями.

Літня практика є логічним продовженням навчального процесу. Протягом навчального року студентам читалися лекції та проводилися лабораторні заняття досвідченими викладачами-практиками: доцентами Дубровською Л.О., Киричок І.І., Останіною Н.С.; старшими викладачами Соловою В.М., Шевчук М.О., Дубровським В.Л.; викладачами Зінченко Т.В., Ковнер В.В., Осаволуком О.А., Великановим О.Ю., на яких

детально вивчалися зміст діяльності, функції вожатого; конкурси вожатської майстерності, де студенти всіх факультетів демонстрували вміння проведення різноманітних виховних справ для дітей з музичним та художнім оформленням (загонів газети, вогники, свята, тематичні вечори тощо), вожатську майстерність та зацікавленість у майбутній виховній роботі.

Оздоровчий заклад - центр виховної роботи з дітьми влітку. Робота вожатого в таборі, де поєдналися романтика нового і незвіданого, сонячні дні і довгі веселі вечори, почуття дитячої вірності, спілкування з адміністрацією, досвід співпраці з батьками, не залишили байдужими жодного студента-практиканта.

Весело й творчо проходила практика на літніх майданчиках в ЗОШ I - III ступенів № 2, 14, 15 та гімназіях № 3, 16 м. Ніжина. Дирекцією шкіл надіслано листи на ім'я ректора університету з подяками, зокрема:

1. ЗОШ I - III ступенів № 15 вдячна всій бригаді студентів, що виявили себе відмінними фахівцями своєї справи, зокрема за підготовку та проведення змістовних і оригінальних виховних загальнотабірних заходів, повноцінну гурткову та спортивно-оздоровчу роботу, цікаві екскурсії і залишили приємні спогади про клопітку працю над реалізацією насиченого виховного плану в загонах табору.

2. Гімназія № 16 висловлює щирі подяки викладацькому колективу університету за підготовку студентів, які на належному рівні виконували свої професійні обов'язки та зарекомендували себе з найкращого боку під час літньої виховної практики, та студентів, а саме:

1. Штепурі М. (філологічний фак.);
2. Шадурі В., Левченку М., Чутченко Н., Черевко Л. (історико-юридичний факультет);
3. Шумському М., Касянову Ю. (факультет іноземних мов).

Кожного року спеціалісти **Ніжинського міського й районного центрів та притулку для дітей** запрошують наших студентів до активної творчої роботи з дітьми в закладах свого підпорядкування. І цей рік не став винятком. За активність, вміння організувати свою роботу, проявлену відповідальність до виконання поставлених завдань директор Ніжинського районного центру відзначає таких студентів:

1. Дудку Є. (фак. псих. та соціальної роботи);
2. Дзюбу Т., Тютюнник Ю. (іст.-юр.факул.);
3. Білик О., Грибач І. (філол. факультет);
4. Кот А., Шейко О. (фак. кул. та мистецтв);
5. Борщ О. (факультет іноземних мов).

Але про найкращі успіхи в роботі студентів свідчать статті вчителів, заступників начальників та директорів таборів відпочинку та дітей-учнів у газетах («Ніжинський вісник» № 43, 45, 46, 50, 53) з вдячністю за чудовий відпочинок.

Час плине. Ось і промайнуло гомінке літо. Вересень зібрав за партами школярів і студентів. У перші два тижні навчання на всіх факультетах були проведені підсумкові конференції (80 % студентів усіх факультетів проходили практику в літніх дитячих оздоровчих закладах), на яких студенти ділилися своїми широкими емоціями, незабутніми відчуттями, розповідали про труднощі під час роботи в таборі, згадували «своїх» дітей, висловлювали поради щодо методичної та практичної роботи на майбутнє.

Безмежне задоволення та вдячність висловлює адміністрація **МДЦ «Артек»** Недавній Ю. (факультет психології та соціальної роботи), Бур'ян Н. (історико-юридичний факультет), Рубану С. (фізико-математичний факультет), Вовкогон О., Диннік А., Жалдак В. (факультет іноземних мов) за співпрацю та самовіддану виховну роботу протягом всього літа.

ДОТ імені В.Дубініна виносить подяку за добросовісну роботу, ініціативність, творчий підхід до організації і проведення табірних і міжтабірних заходів Ковнер О., Максименко Т., Андрук І. (факультет іноземних мов), Семененко С. (філологічний факультет), Коропець Ю., Данильчук С. (природничо-географічний факультет).

Особливо відзначають творчість та високу культуру поведінки наших студентів з року в рік адміністрація **ДОТ «Жемчужина» та «Гренада»**, які підпорядковані туристичній фірмі «Візит Альянс» на Чорному та Азовському морях, зокрема:

ДОТ «Жемчужина»:

1. Галенко Н., Луговик К., Мовлян А. (філологічний факультет);
2. Купки М. (фак. псих. та соц. роботи);
3. Ілляш М., Сердюк Ю. (фіз.-мат. ф-т);
4. Литовченко Г. (фак. кул. та мистецтв);
5. Безверхої Ю. (прир.-геогр. факультет);
6. Скоромець М. (фак. іноземних мов).

ДОТ «Гренада»:

1. Вершок Т., Павленко І. (факультет психології та соціальної роботи);
2. Дороша М., Макаренко А. (історико-юридичний факультет);
3. Дешка М., Білана Я., Величко Н., Семенець Ю. (прир.-географічний фак);
4. Чаус Я., Ісик О., Мазняк А., Огієнка І., Титоренко М., Ткачук Л., Шовкун І. (факультет культури та мистецтв).

Дирекція бази відпочинку «**Мрія**» (м. Одеса) щиро дякує Дубинській Л. (філологічний факультет) та Коросташивцю Я. (історико-юридичний факультет) за самовіддану працю в таборі та проведення виховних справ на високому методичному рівні.

Студентки Каплун В. та Паламарчук І. отримали подяки від дирекції **ДОТ «Електронік»** за уважне ставлення до дитячого колективу та творчість у виховній роботі в загонах табору.

Адміністрація ДОК «Джерело» (сmt. Буча) вдячна студентам за індивідуальний підхід до своїх вихованців, за хороші знання методики виховної роботи, за старанність під час підготовки та активну участь у проведенні різноманітних виховних та розважальних заходів:

1. Савченку А. (філ. факультет);
2. Годині І., Горбаню О., Коноваленку П., Охоньку П. (історико-юр. факультет);
3. Косаренку О. (фак. культ. та мист.);
4. Чуду С. (прир.-географічний ф-т).

Студенти III курсу нашого вузу продемонстрували сумлінне ставлення до своїх функціональних обов'язків, стежили за дотриманням усіх режимних моментів, дотриманням правил безпеки, за попередженням травматизму та конфліктів і в інших дитячих закладах під час проходження літньої практики.

Адміністрація баз практики сподівається на подальшу спільну діяльність з оздоровлення та виховання дітей нашої незалежної України.

Літня практика - запорука успіху педагогічної діяльності. Попереду ще педагогічна (IV курс) та стажувальна (V курс) практики. Цей неоціненний досвід виховної діяльності студенти зможуть використовувати в роботі в школі.

Вітаємо всіх третьокурсників із успішним закінченням літньої практики та з новим навчальним роком. Бажаємо творчості і натхнення. Упевнені, що час, проведений у роботі з дітьми, принесе справжню користь на шляху оволодіння професією та залишиться в серцях яскравим і незабутнім моментом студентського життя.

Олена Філоненко, керівник виробничої, навчальної практики; Тетяна Хоминець, методист відділу практики

Садиба родини Кулішів – «Ганнина пустинь» – приймає гостей

8 серпня на Борзнянщині на хуторі Мотронівка в Обласному історико-меморіальному музеї-заповіднику «Ганнина пустинь» відбулося святкування 190-річчя від дня народження відомого українського письменника, діяча, мислителя П.Куліша. На захід прибуло багато представників творчої інтелігенції та почесних гостей: народні депутати І.Плющ, В.Яворівський та О.Білозір, экс-міністр освіти В.Кремінь, міністр культури і туризму В.Вовкун, голова Чернігівської облдержадміністрації В.Хоменко, голова Чернігівської облради Н.Романова, а також представники Нацбанку України: Директор департаменту грошового обігу Р.Кисільов та заступник генерального директора Банкотно-монетного двору О.Проценко, які вручили почесним учасникам святкування презентаційну банкноту з портретом П.Куліша. На банкноті продемонстровано всі сучасні елементи захисту від підробки.

Ушанування пам'яті почалося з покладання квітів на могилу П.Куліша та його дружини Г.Барвінок. Поминальну молитву відправили єпископ Ніжинський і Прилуцький Іриней, який зазначив,

що одна з найбільших заслуг належить саме Кулішу, адже саме він найперший взявся за переклад Біблії на українську мову.

Потім відбулося вручення подарунків. Активні члени Чернігівського земляцтва генерал-осавул О.Проценко та його брат генерал-майор, доктор юридичних наук Т.Проценко від себе подарували музею-заповіднику прекрасний портрет П.Куліша.

Екскурсія по музею, яку провела Т.Богдан, була дуже пізнавальною і цікавою.

Приємно зазначити, що сьогодні музей-заповідник «Ганнина пустинь» відродився, адже проведена реконструкція та ремонт. Директор Інституту українознавства НАН України П.Кононенко назвав заповідник культурним центром європейського рівня. За його словами, великий внесок у відбудову меморіального музею зробив саме І.Плющ.

В.Вовкун зазначив, що має намір створити робочу групу, яка б працювала над виданням літературної спадщини П.Куліша, адже сьогодні, на жаль, твори письменника ще не видані в повному обсязі.

Після офіційної частини відбулась концертна програма за участі творчих колективів Чернігівщини та України.

Мирослава Уніат

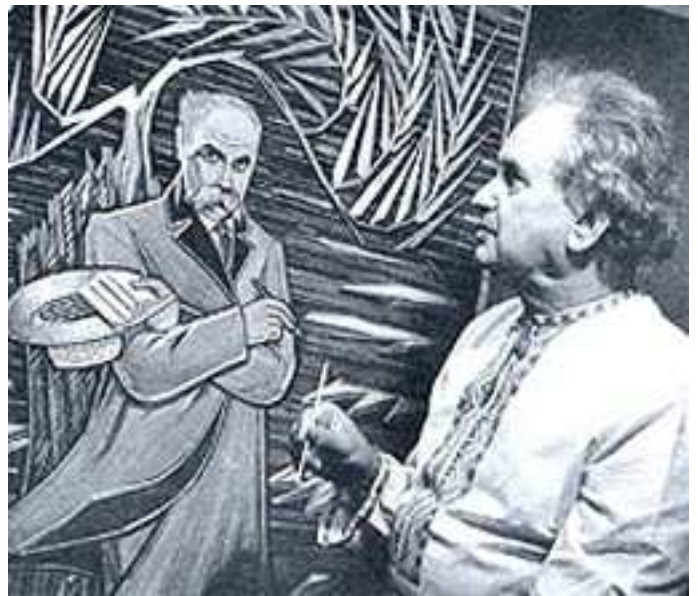
Відзначення ювілею художника

20 серпня 2009 року в місті Борзна Чернігівської області на території Художньо-меморіального музею «Садиба народного художника України Олександра Саєнка» відбулися урочистості з нагоди 110-ої річниці від дня народження видатного українського художника Олександра Ферапонтовича Саєнка.

Мистецька спадщина Олександра Саєнка, що нараховує понад п'ятисот творів малярства, графіки і монументально-декоративного мистецтва, отримала широке визнання української та міжнародної громадськості, а його ім'я з плином часу набирає все більшої значущості. Ім'я художника внесено до списку видатних діячів світової культури.

На захід прибули державні і громадські діячі, представники інтелігенції, творча молодь з Києва, Чернігова, Борзни, гості з інших країн. Серед них: начальник відділу образотворчого мистецтва Міністерства культури і туризму Н.В.Киреєва, заступник генерального директора Банкотно-монетного двору О.Проценко, генеральний директор ВАТ В.Проценко, Голова Спілки жінок-українок у Лондоні С.Панченко, донька О.Саєнка кавалер Ордена княгині Ольги Н.Саєнко, яка вручила подяки почесним гостям, що прикладають немало зусиль для збереження пам'яті про видатного українського митця. Серед нагороджених були і Брати Проценки. Вони вже давно відомі на Борзнянщині своїми добрими справами: всі четверо братів займаються благодійною діяльністю. Вони є активними членами Чернігівського земляцтва.

Н.Саєнко зазначила, що сьогодні кількість людей, які дбають про мистецтво і будують мости з минулого у майбутнє, збільшується. Її виступ закінчився дещо тривіальним, але актуальним закликком поспішати добро.

На святкуванні відбулась презентація книги «Олександр Саєнко: мистецька спадщина і сучасність», а також було відкрито скульптурну композицію, присвячену творчості Олександра Саєнка, яка виготовлена в Буші Вінницької області.

Після нагороджень учасники заходу стали свідками концертної програми за участі відомих артистів та колективів з Чернігова, Ніжина, Борзни.

Свідком події була Мирослава Уніат

Паління - звичка чи хвороба?

Як у нашій країні, так і за кордоном усе частіше говорять про паління, як невід'ємну частину способу життя. Паління в усьому світі є однією з причин виникнення і розвитку онкологічних, серцево-судинних і легеневих захворювань. У світі з вини цигарки помирає біля 2 млн. чоловік. У той час як значна кількість дорослих курців відмовляються від паління або шукають засоби кинути курити, їх ряди поповнюються за рахунок молодого покоління. Паління в дитячому або підлітковому віці, що почалося з психологічних або соціальних причин, нерідко переходить у фармакологічну залежність від тютюну. Як писав англійський психіатр М.Расел: «Люди палять не тому, що хочуть палити, а тому, що не можуть перестати».

Систематичне паління можна розглядати як результат початкового експериментування з цигаркою, що при достатньо частому повторенні стає звичкою, яке поступово перетворюється на хворобу.

Як визначити межу між нормою і хворобою? Це питання хвилює не тільки клініцистів, але і фізіологів, біохіміків, екологів, гігієністів. Вивчення будь-якого патогенного впливу, у тому числі чинника ризику, залежить від біологічних властивостей організму, його вихідного функціонального стану, неспецифічної усталеності. Більшість курців визнає, що систематичне паління може призвести до розвитку багатьох важких захворювань і більш ранньої смерті, проте думка про ці

віддалені наслідки відходить на другий план і мало впливає на сьогоднішню поведінку. У курців часто зберігаються ілюзії, породжувані тютюнопалінням, про можливість зберігання здоров'я.

Склад і властивості тютюну і тютюнового диму

У тютюні та тютюновому диму виявлені численні сполуки, найважливішим серед яких є нікотин. Коли курець затагується, він вдихає головний потік диму. Частина диму, що затримується за допомогою фільтра, складається з твердих речовин, а частина диму, що проходить через фільтр, – газова фаза. Аерозоль диму – це висококонцентровані речовини, які входять до складу смоли. Кожна частка складається з багатьох органічних і неорганічних сполук, розсіяних у газоподібному середовищі.

Головний потік диму, що вдихає курець, складає при палінні цигарок без фільтру – 32%, а з фільтром – 23% загальної кількості диму. Велика частина диму виділяється в навколишнє середовище, де його вдихають так звані пасивні курці.

Температура тліючого тютюну складає 300 С, а під час затагування вона досягає 900-1100 С. Температура тютюнового диму приблизно 40-60 С. Цигарка, що горить, є ніби унікальною хімічною фабрикою, що виробляє більш 4 тис. різноманітних сполук, причому 300 компонентів тютюнового диму є біологічними отрутами, а 40 – канцерогенами.

Підраховано, що викурюючи 20 цигарок середньої міцності вагою 0,5 гр, курець вводить у свій організм 0,09 гр нікотину, 0,006 гр синільної кислоти, 369 мл окису вуглецю. При цьому курець дихає повітрям, забруднення якого в 580-1100 разів перевищує санітарні норми.

Виразність токсичного ефекту тютюнового диму залежить від ряду чинників: кількості цигарок, що викурюються і стажу паління, сорту тютюну, засобу його переробки, грам тютюнового диму, глибини затагування і, нарешті, класу цигарок. Тютюнові вироби, що випускаються на території України належать до числа «високосмолистих» і «дуже високосмолистих», є підвищеною канцерогенною небезпекою.

Паління та здоров'я

Паління є загальноновизнаним і достатньо добре вивченим чинником ризику розвитку багатьох хронічних неінфекційних захворювань. Паління несприятливо впливає на всі органи і системи організму. Дані багаторічного дослідження серед чоловіків 50-59 років, виконаного Державним науково-дослідним центром профілактичної медицини свідчать, що у курців смертність від різних хвороб збільшується в 1,5 рази, від серцево-судинних захворювань – у 2,3 рази, від раку – у 1,5 рази. Оскільки основний шлях надходження тютюнового диму - інгаляційний, перший удар тютюнового диму приймають на себе органи дихання, носова і ротова порожнина. Під впливом паління зміни у дихальних шляхах носять прогресуючий характер, зокрема спостерігається зміна механічних властивостей альвеолярних стінок, втрата еластичності, що веде до розвитку хронічного бронхіту. У 82% випадків хронічного бронхіту головною причиною є паління.

За даними ВОЗ шкідливий вплив паління матерів під час вагітності позначається на дітях протягом перших 6 років життя. Діти, чиї матері курили по 10 цигарок у день під час вагітності, мали в середньому ріст менше на 1 см і відставали в школі в порівнянні з контрольною групою. Варто підкреслити, що стан хворих, що зловживають палінням і страждають захворюваннями різноманітних органів і систем, значно погіршується при одночасному вживанні алкоголю. Сполучення впливу цих двох потужних чинників ризику на людину призводить до більш інтенсивної поразки організму, оскільки паління й алкоголь посилюють негативний вплив один одного на здоров'я.

Думка про те, що звички, що негативно впливають на здоров'я людини, є його особистою справою, глибоко хибна. Встановлено, що так зване пасивне паління (або примусове) – вдихання забрудненого тютюновим димом повітря, сприяє розвитку в некурців захворювань, властивих курцям. Ризик, пов'язаний із примусовим палінням, безсумнівно великий. Запалена цигарка є джерелом димового потоку, що діє на оточуючих, змушених вдихати шкідливі речовини. Причому пасивний курець, знаходячись в одному помешканні з активними курцями протягом 1 години, вдихає таку дозу газоподібних складових частин тютюнового диму, що відповідає викурюванню половини цигарки.

Висновок

За оцінками ЄС (Європейського союзу), тютюн відповідальний за смерть біля півмільйона громадян 15 країн – членів ЄС щорічно. У Європі курять 42% чоловіків і 28% жінок. Спостерігається тривожний зріст пристрасті до тютюну в підлітків у віці від 11 до 15 років. У Східній Європі паління є причиною смерті кожного четвертого чоловіка – це найвищий показник смертності від тютюнопаління у світі. Відповідно до законодавчих актів, у країнах ЄС припустимий вміст смол у тютюнових виробах складає 12 мг/циг, нікотину – 1,2 мг/циг, тоді як в Україні ці показники складають 25 і 1,3 мг/циг відповідно.

Залежність від паління є одним із варіантів наркоманії. До нікотину цілком придатна характеристика наркотичних речовин, що викликають звикання або навіть хворобливу пристрасть, як-от:

- потреба в постійному або періодично поновлюваному прийомі даної речовини;
- виникнення підвищеної усталеності до дії даної речовини;
- розвиток фізичних і психічних розладів при припиненні надходження речовини в організм;
- прояв токсичної дії – специфічних порушень різноманітних функцій організму.

Людина звикає до нікотину, але на початку паління вона знаходиться ще на грані хвороби. З появою хворобливого потягу – токсикоманії – розвивається захворювання, інтенсивність прояву якого наростає в міру збільшення інтенсивності паління.

В усьому світі проводяться заходи щодо боротьби з палінням. Звичайно вони включають обмеження паління на робочих місцях, у міському транспорті, кінотеатрах, лікарнях, заборона реклами тютюнових виробів, показ шкоди паління, розкриття переваг непаління, підвищення цін на тютюнові вироби, створення медичних кабінетів, де надається спеціальна допомога бажаючим кинути курити.

Проте, один факт є винятково важливим і незмінним – власне бажання людини кинути курити, наявність у нього твердої волі і неухильної рішучості позбутися від руйнуючого здоров'я, нерідко небезпечного для життя вади – паління.

За матеріалами періодичної преси, інтернет-видань

Студентський гумор

Іспит на першому курсі. Аудиторія. Професор сидить спиною до студентів. Усі списують зі шпор. Професор повертається, усі роблять вигляд, що пишуть.

Іспит на другому курсі. Аудиторія. Професор сидить спиною до студентів. Усі списують зі шпор. Професор повертається, усі продовжують списувати. Професор кашляє, усі роблять вид що пишуть.

Іспит на останньому курсі. Аудиторія. Професор сидить спиною до студентів. Усі списують зі шпор. Професор повертається, усі продовжують списувати. Студент із першого ряду кашляє, професор повертається спиною до студентів.

***

Студент завалив сесію.

Телеграфує мамі:

– Мамо, вигнали з інституту, підготуй тата.

І одержує відповідь:

– Тато готовий, підготуйся сам!

***

Професор приймає іспит з філософії у студентки. Вона не відповідає на жодне питання. Нарешті, терпіння екзаменатора вичерпалося:

– Я даю вам останній шанс. Якщо ви зараз скажете мені речення, зміст якого буде одночасно про релігію, секс та таємницю, отримаєте задовільно.

Студентка задумалася. А потім:

– О, я знаю! Боже, я вагітна, але не знаю від кого!

***

Діалог студентів на парі пошепки:

– У тебе є щось поїсти?

– Тільки карамелька.

– А вона шелестить?

– Шелестить.

– Значить буду сидіти голодна...

Перший курс: «Ну все, виженуть...» Другий курс: «А може, не виженуть? Та ні, виженуть...» Третій курс: «Ну, тепер не виженуть...». Четвертий курс: «Ну, точно не виженуть...» П'ятий курс: «Хай тільки спробують!!!»